

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 37/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2015

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 2014 lähettänyt hallituksen esityksen eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2015 (HE 131/2014 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi valtiovarainvaliokuntaan.

Eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 3 momentin nojalla talousvaliokunta on päättänyt antaa toimialaansa koskevan lausunnon talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- talousjohtaja Mika Niemelä ja teollisuusneuvos Marjukka Aarnio, työ- ja elinkeinoministeriö
- pääjohtaja Pekka Soini, Tekes — teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus

- pääjohtaja Erkki K. M. Leppävuori, Teknologian tutkimuskeskus VTT
- toimitusjohtaja Pentti Patosalmi, Ferroplan Oy
- toimitusjohtaja Pauli Heikkilä, Finnvera Oyj
- toimitusjohtaja Pertti Korhonen, Outotec Oyj
- johtaja Jouni Hakala, Suomen Teollisuussijoitus Oy
- ekonomisti Simo Pinomaa, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- ekonomisti Petri Malinen, Suomen Yrittäjät
- toiminnanjohtaja Heikki Kauppi, Tekniikan Akateemiset ry
- vuorineuvos Jorma Eloranta.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet
— Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA
— Palkansaajien tutkimuslaitos PT
— Velkaneuvonta ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Ensi vuoden talousarviota laaditaan tilanteessa, jossa taloutemme on ollut laskussa viimeiset 3 vuotta eikä kasvua ole odotettavissa kuluvanaakaan vuonna. Budjetin raamit ovat tiukkenevat, ja määrärahojen kohdentamista on harkittava tavanomaistakin tarkemmin siten, että ne tulevat suurimmalla todennäköisyydellä edistämään elinkeinotoimintaa ja investointeja, lisäämään

työtä ja tätä kautta parantamaan kansantalouden tilaa.

Talousvaliokunnan toimialalla keinoina ovat erityisesti panostukset tutkimus- ja innovaatiosektoriin sekä vientiin. Lisäsäästöjä haetaan mm. viranomaistoimintoja uudelleenjärjestelmällä ja tehostamalla.

Valtiontalouden niukkenevat resurssit huomioon ottaen talousvaliokunta pitää talousar-

vion päälinjauksia kannatettavina ja tuo esille seuraavat, työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan liittyvät huomiot.

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka. Panostukset teknologia- ja innovaatiosektoriin ovat keskeisimmässä asemassa nostettaessa Suomea uuteen kasvuun. Tämä näkyy myös talousarvion painotuksissa, sillä 41 prosenttia TEM:n yhteensä 3,4 miljardin euron pääluokasta kohdistuu elinkeino- ja innovaatiosektorille. Talousarvioesityksessä linjataan keskeiset alat, joilla kasvunäkymiä pidetään otollisimpina (biotalous, cleantech ja digitalisaatio), panostetaan yritysrahoitukseen ja suunnataan osin uudella tavalla tki-rahoitusta. Talousarvion linjauksia tukevat viennin rahoituksen osalta jo tehdyt myöntövaltuuksien korotukset ja uusien instrumenttien käyttöönotto. Näistä viimeisimpiä ovat Vientiluotto Oy:n vienti- ja alusluottojen myöntövaltuuksiin ja Finnvera Oyj:n vientitakuiden enimmäisvaltuuteen tehdyt merkittävät lisäkorotukset (TaVM 5/2014 vp) sekä uutena tuki-instrumenttina käyttöön otettu Finnvera Oyj:n valtuus myöntää takuita kotimaahan suuntautuville vientiä edistävälle investoinneille vieraan pääoman ehtoiseen rahoitukseen (TaVM 8/2014 vp).

Talousarvioesityksessä ehdotetaan useita uusia kasvua tukevia määrärahalisäyksiä, joista mainittakoon seuraavat: Suomen Teollisuussijoitus Oy:n pääomittamiseen (yhteensä 80 miljoonaa euroa¹, jossa määrärahalisäystä kuluvaan vuoteen verrattuna 50 miljoonaa euroa), yritysten kansainvälistymisen tukemiseen Team Finlandin kautta (19 miljoonan euron lisärahoitus) ja uuteen pk-yrityksille suunnattavaan kansainvälistymisrahoitukseen (Finpro ry:lle 10 miljoonan euron lisämääräraha). Tekesin rahoitusta kohdennetaan uudelleen siten, että sen lainavaltuuksia lisätään 60 miljoonalla eurolla ja avustuksiin suunnattavaa määrärahaa puolestaan leikataan 38 miljoonalla eurolla. Valiokun-

ta kiinnittää kuitenkin vakavaa huomiota siihen, että euromääräinen kokonaispanostus tki-sektorille pienenee. Yhdessä yliopistoihin kohdistuvien leikkausten kanssa vaikutukset innovaatiosektoriin saattavat olla merkittävät. Toisaalta on muistettava, että yritysten kasvuun vaikuttavat muutkin tekijät kuin budjettirahoiteinen tuki. Olennaista on, että yritysten toimintaympäristö luodaan investointeja ja kasvua tukevaksi. Tässä ovat keskeisessä asemassa mm. lupaprosessien nopeuttaminen käsittelylle asetettavin tavoiteaikatauluin ja lupahallinnon virtaviivaistaminen.

Edellä listatut määrärahaesitykset osoittavat, että uutta kasvua pyritään edesauttamaan monin eri keinoin. Talousvaliokunta pitää nyt esitettyjä lisäpanostuksia välttämättöminä, mutta painottaa, että eri toimien vaikuttavuutta on seurattava ja analysoitava tarkoin, jotta löydetään vaikuttavuudeltaan tehokkaimmat keinot kasvun edistämiseen.

Kasvun aihiot saattavat löytyä yllättäviltä aloilta, kuten esimerkiksi peliteollisuuden kasvu on osoittanut. Innovaatiojärjestelmän toimijoilta vaaditaan herkkyyttä uusien potentiaalien kasvualojen havaitsemisessa. Vaikka tukijärjestelmän vaikuttavuutta saadaan lisättyä keskittämällä toimet tietyille sektoreille, ei talousarviossa mainittujen kärkialojen tule jäykistää järjestelmää.

Merkittävimmät muutokset kohdistuvat Tekesin ja VTT:n määrärahoihin. Tekesin kokonaismääräraha pienenee, ja tukea suunnataan avustuksista lainamuotoisen tuen suuntaan. Talousvaliokunta pitää tärkeänä seurata, näkyykö tämä uusien hankkeiden luonteessa ja vaikuttavuudessa. Asiantuntijakuulemisessa on arvioitu, että avustusmuotoinen tuki on tarpeen pitkäjänteisissä, korkeaa riskiä sisältävissä ja samalla onnistuessaan laajaa vaikuttavuutta omaavissa hankkeissa. Lainat sopivat erityisesti paikkaamaan rahoitusmarkkinoiden puutteita, joita niitäkin edelleen esiintyy. Lainamuotoisen tuen pääasiallisia käyttökohteita ovat yrityskohtaiset kehitys- ja pilottihankkeet, jotka ovat lähellä kaupallistamisvaihetta. Valiokunta pitää tärkeänä, että Tekesin toiminnan avulla saadaan edelleen aikaan

¹ 30 miljoonaa euroa Kasvurahastojen rahasto II:een, jolla tavoitellaan yhteensä noin 1 miljardin euron suurista vipuvaikutusta, ja 50 miljoonaa euroa Uudistuva teollisuus -rahoitusohjelman käynnistämiseen

laajalle leviäviä ja investointeja edistäviä vaikutuksia.

Nykytuotoisen VTT:n toiminta päättyy yhtiöittämisen myötä 31.12.2014, ja vuoden 2015 alusta lukien toimintaa jatkaa Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy valtion erityistehtäväyhtiönä. Budjettirahoitus noudattaa valtiontalouden vuosien 2014—2017 kehyspäätyksessä todettua linjaa ja on laskeva. Välillisesti VTT:n rahoitukseen vaikuttaa myös muihin t&k-sektorin rahoitajiin kohdistuvat leikkaukset (erit. Tekes). Tiedossa olevien päätösten mukaisesti edettäessä budjettirahoituksen leikkaus on noin 30 prosenttia vuoteen 2017 mennessä. Talousvaliokunta kiinnittää huomiota niihin mahdollisiin vaikutuksiin, joita vähenevällä rahoituksella saattaa olla Suomen osallistumiselle EU:n tutkimusohjelmaan. VTT:llä on ollut EU:n puiteohjelmissa keskeinen rooli koordinoijana. Noin 22,5 prosenttia Suomeen varmistuneesta puiteohjelmahoiduksesta on myönnetty VTT:lle, joka on puolestaan vetänyt suomalaisia yrityksiä mukaan hankkeisiin. Nämä hankkeet yhdistävät laajemminkin suomalaista innovaatiokenttää. EU-hankkeisiin osallistuminen ei kuitenkaan ole mahdollista ilman 30 prosentin kansallista vastinrahaa. Valiokunta pitää tärkeänä, ettei kansainvälinen tki-yhteistyö tule budjettileikkausten vuoksi vaarantumaan.

Organisatoriset uudistukset. Valiokunta pitää hyvänä, että tarvittavia säästöjä haetaan myös toimintatapoja uudistamalla. Valiokunnan hallinnonalalla on vireillä useita uudistuksia, joiden tavoitteena on löytää synergiaetuja ja säästöjä järjestelemällä viranomaistoimintoja uudelleen. Näitä hankkeita, joita kaikkia valiokunta on puoltanut, ovat kuluttajatutkimuskeskuksen lakkauttaminen ja sen toimintojen siirtäminen Helsingin yliopistolle (TaVM 17/2014 vp), Matkailun edistämiskeskuksen toiminnan siirtäminen Finpro ry:n ylläpidettäväksi (TaVM 16/2014 vp) ja VTT:n sekä Mittatekniikan keskuksen yhtiöittäminen sekä FINAS-akkreditointipalvelun siirtäminen osaksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa (TaVM 10/2014 vp).

Parhaillaan valiokunnassa on talousarvioesitykseen liittyen vireillä esitys (HE 149/2014 vp) kauppa- ja yhdistysrekisterin paikallisviranomaistehtävien siirtämisestä maistraateista ja ELY-keskuksilta Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

TaVL 37/2014 vp — HE 131/2014 vp

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Mauri Pekkarinen /kesk	Eero Lehti /kok
vpj.	Marjo Matikainen-Kallström /kok (osittain)	Päivi Lipponen /sd (osittain)
jäs.	Lars Erik Gästgivers /r	Jari Myllykoski /vas
	Teuvo Hakkarainen /ps (osittain)	Martti Mölsä /ps
	Harri Jaskari /kok	Johanna Ojala-Niemelä /sd (osittain)
	Johanna Karimäki /vihr	Arto Pirttilahti /kesk
	Pia Kauma /kok (osittain)	Kaj Turunen /ps
	Jukka Kärnä /sd	Harry Wallin /sd (osittain)
		vjäs. Jouko Skinnari /sd (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.

ERIÄVÄ MIELIPIDE 1**Perustelut****Yleistä**

Kuluvasta vuodesta on useimpien ennusteiden mukaan tulossa jo kolmas peräkkäinen taantumavuosi. Maamme työttömyys kasvaa tällä hetkellä hälyttävää tahtia, ja mikä huolestuttavinta, pitkäaikais- sekä nuorisotyöttömyys ovat räjähtämässä käsiin. Asiantuntijat puhuvat avoimesti jo massatyöttömyydestä. Taloustilanteemme on synkkä.

Ongelmien taustalla on kolme samaan aikaan maahamme kohdistuvaa taloudellista haastetta: ensinnäkin kansainvälisen talouden ja rapautuneen kilpailukykyimme aiheuttama suhdannekriisi, toiseksi ikärakenteen muutoksen aiheuttama kestävyysvaje sekä kolmanneksi talouden rakennemuutos. Nämä ongelmat vaativat eri työkaluja, eikä riitä, että ratkaisemme vain yhden tai edes kaksi ongelmaa, vaan ne kaikki on ratkaistava.

Perussuomalaiset pitävät hallituksen yleistä talouspoliittista linjaa virheellisenä. Useat talouden arvostetut asiantuntijatahot, kuten esimerkiksi Hetemäen asiantuntijaryhmä tai Kansainvälinen valuuttarahasto IMF, ovat suositelleet välttämään taantumassa etupainotteista julkisen talouden sopeutusta. Näiden suositusten taustalla ovat ne useat viimeaikaiset tutkimukset, jotka ovat osoittaneet nykyisessä taloustilanteessa finanssipolitiikan kerroinvaikutuksen olevan poikkeuksellisen suuri. Toisin sanoen finanssipolitiikan vaikutus työllisyyteen ja talouskasvuun on nyt tavanomaista suurempi.

Hallitus on tästä huolimatta taantumassa leikkaamassa ja korottamassa veroja ensi vuonna noin 3 miljardilla eurolla. Onkin selvää, että näin voimakkaasti kiristävän finanssipolitiikan vaikutus sekä työllisyyteen että talouskasvuun on hyvin negatiivinen. Hallitus ei siis katso tarpeelliseksi tehdä työllisyyttä ja talouskasvua tukevaa suhdannepolitiikkaa, vaan vain keskittyä

rakenteellisiin ongelmiin. Työttömän ahdinko ei näytä kiinnostavan.

Perussuomalaisten mielestä tarvitsemme nyt kunnianhimoista rakennepolitiikkaa, joka antaa meille mahdollisuuden tehdä myös elvyttävämpää, työllisyyttä ja talouskasvua tukevaa suhdannepolitiikkaa. Tarvitsemme sekä että -politiikkaa, emme joko tai -politiikkaa.

Energiapolitiikka

Hallituksen epäonnistuneen energiapolitiikan tulokset ovat helposti luettavissa tilastoista. Viime vuonna hiilen käyttö lisääntyi lähes viidenneksen, vaikka samaan aikaan energian kokonaiskulutus laski. Kataisen hallituksen harkitsematon päätös leikata kotimaisen bioenergian, kuten turpeen ja puuenergian, tukia on johtanut siihen, että kivihiili on ohittanut puun kilpailukyvyyn lauhdesähkön tuotannossa. Hallituksen virheellinen energiapolitiikka uhkaa merkittävästi vähentää työpaikkoja alalta, joka tuo työpaikan yli 16 000 suomalaiselle. Samalla se osaltaan uhkaa heikentää Suomen energiaomavaraisuutta. Hallituksen täysin epäonnistuneesta energiapolitiikasta kärsii sekä talous että ympäristö.

Perussuomalaisten mielestä meidän pitäisi lopettaa nykyisen lähinnä venäläisiä hyödyttävän energiapolitiikan teko ja ottaa energiapolitiikamme tavoitteeksi kohtuuhintainen ja kotimainen energia. Maassamme on energiatuotteille 8,5 miljardin euron edestä kysyntää, jota emme verotuksen, tukipolitiikan, sääntelyn ja infrastruktuurin puutteellisuuden takia pysty kotimaisin voimin täyttämään. Hyödyntämällä kotimaista energiaa ja kehittämällä siihen perustuvaa vientiteollisuutta voimme edistää työllisyyttä ja talouskasvua sekä oikaista merkittävästi kauppasettamme. Energiantuotannon kotimaisuusasteen nostamisella voidaankin eri arvioiden mukaan saada aikaan jopa kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja. Nämä työpaikat syntyisi-

vät vielä pääasiassa haja-asutusalueille ja näin osaltaan mahdollistaisivat pitämään maaseutua elinvoimaisena ja asuttuna. Lisäksi viimeaikainen kv-politiikan epävarmuus on varmasti palauttanut kaikkien mieliin energiaomavaraisuuden tärkeyden myös huoltovarmuutemme näkökulmasta. Näin ollen energiaomavaraisuuden nostaminen onkin syytä ottaa energiapolitiikan keskeiseksi tavoitteeksi

Hallituksen tuore ilmoitus siitä, että se on laskemassa ensi vuonna turpeen verotusta ja nostamassa puuhakkeen tukea, on erittäin kannatettava. Valitettavasti vahinko on jo tapahtunut, sillä useat energiayhtiöt ovat tehneet investointeja, joilla korvataan kotimaista bioenergiaa kivihiihellä. Jotta turpeen asema Suomen energiapaletilissa voidaan turvata, on myös uusien turvesuolupien käsittelyä nopeutettava. Samoin uuden ympäristönsuojelulain 13 §:n toimivuutta on tarkkailtava ja oltava valmiita sen kumoamiseen, jos se muodostuu esteeksi uusien turvesoiden käyttöönottamiselle. Näemme myös huomattavasti potentiaalia hajautetussa pienenergiatuotannossa ja olisimme valmiita panostamaan esimerkiksi älykkääseen sähköverkkoon, joka mahdollistaisi sähköön kahdensuuntaisen siirron.

Kotimaisuuden lisäksi energiapolitiikan tavoitteena on oltava myös energian kohtuullinen hinta. Suomi sijaitsee kylmässä Pohjolassa, ja teollisuutemme on energiantensiivistä, joten ei ole yllättävää, että energian kokonaiskulutus on väkilukuun suhteutettuna noin kaksi kertaa niin suuri kuin EU:ssa keskimäärin. Näin ollen kilpailukyvn turvaaminen edellyttää kustannustehokasta energiasektoria, joka kykenee tuottamaan energiaa kilpailukykyiseen hintaan. Emme voikaan hyväksyä hallituksen päätöstä korottaa jälleen energiaverotusta, vaan meidän mielestämme sitä olisi tuntuvasti alennettava. Mielestämme myös energiapoliittisten tavoitteiden tukemisessa pitäisi hiljalleen siirtyä syöttötariffeista investointitukiin.

Perussuomalaiset kantavat myös suurta huolta elinkeinoelämän kuljetuskustannuksista. Näin ollen mielestämme liikenteen polttonesteiden verotusta on laskettava. Katsomme myös, että

ensi vuonna voimaan astuvasta rikkidirektiivistä aiheutuvien kustannusten kompensoimiseksi vientiteollisuudellemme olisi väylämaksut syytä poistaa.

Haluamme myös muistuttaa, että energiapolitiikalla on tulonjaollinen ja sosiaalipoliittinen ulottuvuus. Energia on välttämättömyyshyödyke, jonka hinnannousu rankaisee eniten pienituloisia. On hälyttävää, että Suomesta löytyy yhä enenevässä määrin niin sanottuja energiaköyhiä eli ihmisiä, joille tuottaa vaikeuksia suoriutua lämmitykseen ja sähkönkulutukseen liittyvistä kustannuksista.

Näemme myös, että Suomeen on perustettava valtion energiaomavaraisuusrahasto, joka edistäisi lainojen ja takauksien muodossa kuntasektorin energiatehokkuusinvestointeja sekä erilaisia energiaomavaraisuutta parantavia cleantech-sektorin demonstraatio- ja pilottihankkeita. Suomella on paljon vientikelpoista osaamista näillä aloilla, mutta valitettavasti kuntasektori ei syytä tai toisesta uskalla juurikaan investoida edes nopean takaisinmaksuajan energiatehokkuusinvestointeihin. Ilman kotimaisia referenssejä on suomalaisten yritysten taas vaikeata edetä vientimarkkinoilla. Lisäksi kuntien energia- sekä resurssitehokkuuden lisääminen säästäisi pitkässä juoksussa myös kuntien varoja. Alkupääoman tähän Energiaomavaraisuusrahastoon saisi ohjaamalla siihen osan jo päätetyistä valtion omaisuuden myynneistä saatavista myyntituloista. Katsomme myös, että tulevaisuudessa päästökauppatulot on syytä ohjata tähän rahastoon.

Yrittäjyys ja innovaatiopolitiikka

Suomen nykyinen suoriin tukiin perustuva yritystukijärjestelmä on tutkitusti tehoton, ja järjestelmän suurimmat hyödynsaajat ovat Nokian kaltaisia suuryrityksiä, jotka saivat helposti markkinoilta rahoitusta projekteihinsa. Nykyiset yritystuet ovat kietoutuneet mutkikkaisiin hankerahoituksiin, joita osaavat käyttää hyväkseen lähinnä isot ja vahvat yritykset, kun taas pienet ja keskisuuret yritykset jäävät helposti tukien ulkopuolelle. Yritystukien tehottomuus on havaittu myös työ- ja elinkeinoministeriön ra-

portissa, jonka mukaan yritystukijärjestelmän toimivuutta voidaan parantaa merkittävästi poistamalla tehottomat tuet ja kohdistamalla ne elinkeinopolitiikan kannalta keskeisiin kohteisiin. Raportin suositusten toteuttamisen arvioidaan pienentävän valtion tukimenoja 200—250 miljoonalla eurolla, joten yritystukijärjestelmän tehostamisella voidaan saavuttaa huomattavasti suurempia säästöjä kuin mitä hallitus on nyt toteuttamassa. Katsomme kuitenkin, että Tekesin pk-yrityksiin suuntautuvasta innovaatiotoiminnasta ei kannata leikata.

Perussuomalaiset katsovat, että hallituksen päätös pääomittaa lisää Suomen Teollisuussijoitus Oy:tä ja Finnvera Oyj:tä on kannatettava tilanteessa, jossa yritysrahoituksessamme on ongelmia. Kannatamme myös lisäpanostuksia Tekesin pääomainsijoitustoimintaan sekä pk-yritysten kansainvälistymisen ja viennin vauhdittamiseksi käyttöön otettavaa uutta rahoitusinstrumenttia. Pidämme kuitenkin ehdotettuja summia riittämättöminä. Katsomme, että jo päätetyistä valtion omaisuuden myynneistä saatavasta potista tulisi suurempi osuus suunnata tähän kohteeseen.

Perussuomalaiset haluavat muistuttaa, että talouskasvun parantaminen vaatii elinvoimaisen yrityssektorin. Tarvitsemme uusia toimia yrittäjyyden tukemiseen. Viimeisen vuosikymmenen aikana käytännössä kaikki uudet työpaikat ovat syntyneet pk-sektorille ja ennen kaikkea pieniin alle 5 henkilön yrityksiin. Katsomme, että aloitettavia ja kasvavia yrityksiä on tuettava verotuksellisesti nykyistä paremmin. Mielestämme alv:n alaraja tulisi nostaa 20 000 euroon ja niin sanotun huojennusalueen katto nostaa 40 000 euroon. Samoin ehdotamme, että kokeilisimme ainakin määräaikaisesti niin sanottua Viro-mallista yritysverotusta työllistävälle kasvuyrityksille. Vuoden alusta voimaan tullut yhteisöveronalennus taas ei hyödytä kuin osakeyhtiöitä, joten katsomme, että samantapainen veroporkkana tulee antaa myös muille yhtiömuodoille. Itse asiassa katsomme, että hallituksen tekemän yhteisöveroalan hyöty on kyseenalainen, ja kuvaavaa on, että esimerkiksi Stora Enson toimitusjohtaja Karl-Henrik Sundström on todennut,

ettei yhteisöveron tasolla ole yhtiölle suurta merkitystä. Myös konkurssilainsäädäntöemme kaipaa pikaista uudistamista.

Näemme myös, että hallitus ei ole tehnyt tarpeeksi pöhöttyneen lupabyrokratiamme ketteröittämiseksi. Elinkeinoelämän keskusliiton arvion mukaan lupaprosesseissa seisoo tällä hetkellä yli 3,5 miljardin euron edestä investointeja. Ei ole kenenkään etu, että järkevät investoinnit seisovat pahimmassa tapauksessa vuosia lupaja valitusprosessien takia. Lupaprosessit pitäisi saada mahdollisimman pitkälti yhden luvan ja luukun alle kehittämällä esimerkiksi yhden luvan periaate investointilupakäsittelyyn. Tällöin kaikki kaavoitusta, rakentamista, toiminnan käynnistämistä ja julkista rahoitusta koskevat luvat ja päätökset keskitettäisiin yhdeksi luvaksi. Samalla tavalla valitusprosesseja on pyrittävä nopeuttamaan siirtymällä yhden valituksen periaatteeseen aina, kun se on kansalaisen oikeusturvaa vaarantamatta mahdollista, ja päästävä eroon tilanteista, joissa viranomaiset valittavat tuomioistuimeen toistensa päätöksistä. Ymmärrämme myös, että näinä vaikeina aikoina aluehallinnostakin on säästettävä, mutta katsomme, että lupaprosessien käsittelyyn osallistuvan henkilöstön määrää ei ole syytä vähentää. Ollisimmekin valmiita osoittamaan lisää resursseja lupaprosessien käsittelyyn.

Kun kansainväliset tahot (OECD, komissio, luottoluokittajat) listaavat niitä osa-alueita, joissa Suomella on parantamista, on hyödykemarkkinoiden kilpailu usein listan kärkipäässä. Tästä syystä katsomme, että Kilpailu- ja kuluttajaviraston resursseja ja itsenäisyyttä on syytä lisätä. Nykyään kilpailuviranomaisten tutkimukset kestävät pahimmillaan vuosikausia, vaikka mitään väärinkäytöksiä ei lopulta havaittaisikaan. Tämä epävarmuus pistää usein investoinnit jäihin ja saattaa pahimmassa tapauksessa lamaanuttaa koko yrityksen toiminnan.

Valtion omaisuuden myynti

Hallitus on myös päättänyt myydä valtion omaisuutta yhteensä noin 1,9 miljardilla eurolla. Tästä 600 miljoonaa euroa aiotaan käyttää erinäköi-

siin kasvu- ja infrahankkeisiin ja loput valtion velan takaisinmaksuun. Kannatamme sitä, että ei-strategisia omistuksia myydään esimerkiksi tiehankkeiden rahoittamiseksi tai kasvurahastojen pääomittamiseksi ja näin pistetään valtion tase töihin. Hyvät investoinnit lisäävät kansalaisten hyvinvointia ja harvaan asutussa maassa kansantalouden menestysedellytyksiä. Nykytilanteessa, jossa rahoituskustannukset ovat alhaiset ja resursseja suhdanteen takia paljon toimetomina, saadaan kaiken lisäksi valtion ydintointiaan kuuluville infrainvestoinneille poikkeuksellisen hyvä panos-tuotossuhde. Tämän kaltaista politiikkaa onkin euroalueen valtioille viime aikoina suositellut muun muassa Kansainvälinen valuuttarahasto IMF.

Valtion omaisuuden myyminen velan takaisinmaksuun taas on nykytilanteessa mielestäm-

me järjetöntä. Esimerkiksi Valtion eläkerahaston sijoitukset ovat tuottaneet viimeisten viiden vuoden aikana keskimäärin 8,4 prosentin vuosituottoa ja Solidium vielä tätäkin paremmin. Suomen valtio taas saa esimerkiksi 5 vuoden lainaa tällä hetkellä alle 0,5 prosentin korolla. Hallitus on siis myymässä valtionvelan korkoa selvästi paremmin tuottavaa omaisuuttaan velan takaisinmaksamiseksi. Kestävyysvaje ei tällä tempulla parane, vaan heikkenee miljarditolkulla.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 2014

Kaj Turunen /ps
Martti Mölsä /ps

ERIÄVÄ MIELIPIDE 2

*Perustelut***Budjetin pohja on huterana**

Suomen talous on joutunut pitkäaikaiseen näivettymiskiarteeseen. Lamasta uhkaa tulla kestoltaan pidempi kuin mitä kertaakaan rauhan oloissa on itsenäisessä Suomessa ollut. Teollisuustuotannon ja viennin supistuminen on sekin jatkunut historiallisen pitkään. Investoinnit Suomeen vähenevät. Suomea koettelee samanaikaisesti sekä vakava suhdannekriisi että rakennuskriisi.

Vain julkinen sektori on viime vuosina kasvanut, sekin velkarahan turvin. Niinpä julkisen velan määrä on lisääntynyt hallituksen jokaisena vuonna, ja samalla julkinen talous on pysynyt alijäämäisenä, sillä tulot ovat olleet selvästi pienemmät kuin menot.

Saadakseen vuoden 2015 budjetin alijäämän näyttämään aiempaa pienemmältä on hallitus käyttänyt hyväkseen erilaisia kertaluonteisia budjettikikkoja. Budjettia muun muassa rahoitetaan myymällä valtion omaisuutta sekä tulouttamalla ekstratuloja valtion eläkerahastosta sekä valtion liikelaitoksilta. Valtion sijoitusyhtiöstä Solidiumista aiotaan niin ikään edelleen kerätä tuottoa enemmän kuin mitä yhtiö itse saa voitonjakona omistamiltaan yhtiöiltä. Pankeilta jo aiemmin peritystä pankkiverosta aiotaan puolestaan ottaa valtiontalouden yleiskatteeksi 100 miljoonaa euroa, kun kaikkia jo perittyjä verotuloja ei annetaakaan kriisintorjuntarahastoon.

Kertaluonteisista eristä puhdistettu budjetti näyttääkin merkittävästi karummalta kuin mitä virallinen alijäämä antaisi ymmärtää. Lisäksi alijäämää siirretään edelleen kuntien kontolle sekä tekemällä uusia valtionosuusleikkauksia että alibudjetoimalla rahoitusta kunnille annettaviin uusiin tehtäviin. Varsin kyseenalaista on myös se, tullaanko hallituksen oletamaan talouskasvuun pääsemään nyt esitetyillä eväillä. On olemassa todellinen uhka sille, että ensi vuo-

den lisäbudjeteissa joudutaan vähentämään verotuloja, koska kertymät on oletettu liian suuriksi ja vastaavasti taloussuhdanteesta riippuvaiset menot liian pieniksi.

Hallitus kantaa vastuun talouspolitiikan epäonnistumisesta

Valtiontalous on ahdingossa, koska Stubbin ja sitä edeltänyt Kataisen hallitus ovat olleet kyvyttömiä kääntämään Suomen talouskehitystä parempaan. Hallituksen itse asettamat taloustavoitteet ovat tuhoutuneet yksi kerrallaan. Hallitus ei ole onnistunut nostamaan työllisyysastetta 72 prosenttiin eikä painamaan työttömyyttä 5 prosenttiin. Valtiontalouden alijäämää ei ole saatu vakautumaan 1 %:n tasolle eikä valtion velkaantumista ole saatu taittumaan. Toistuva leikkausten ja veronkorotusten kierre on vauhdittanut näivettymistä. Suomeen olisi vaadittu toimenpiteitä, joilla olisi saatu väännettyä talous takaisin kasvuun. Sellaisten käynnistämiseen hallituksen eväät eivät ole kuitenkaan riittäneet, päinvastoin.

Keväällä 2014 hallitus sai varoituksen, että viimeinenkin hallituksen asettama taloustavoite oli vaarassa, kun ensimmäinen luottoluokittaja kertoi asettavansa Suomen luottoluokituksen tarkkailun alle negatiivisin varauksin. Lokakuussa 2014 Standard & Poor's teki lopulta johtopäätöksensä Suomen taloustilanteen näkymistä ja hallituksen kyvystä viedä päätöksiksi jo kertaalleen sovittuja rakenteellisia uudistuksia. Valtio menetti AAA-luottoluokituksen. Hallitusohjelman viimeinenkin taloustavoite murskaantui. Valtion luokituspäätöksen suorat heijastusvaikutukset näkyivät jo muutaman päivän viiveellä, kun myös kuntien takauskeskuksen luottoluokitusta alennettiin valtion tapaan luokkaan AA+.

Hallituksen talouspolitiikan seurauksena Suomessa on nyt massatyöttömyys. Kun Tilastokeskuksen virallisen n. 8,5 prosentin työttömyysasteen lisäksi huomioidaan ns. piilotyöttömyys,

saadaan kuva kokonaistyöttömyydestä. Suomen kokonaistyöttömyys on noin 350 000 henkilöä, mikä vastaa 12 prosentin tasoa. Piilotyöttömyydellä tarkoitetaan työttömiä, jotka ovat jo luopuneet aktiivisesta työhäusta. Monesti heidän tarinansa taustalla on pitkittynyt työttömyys, joka on saanut passivoitumaan siinä määrin, että henkilö on joutunut virallisen työttömyystilaston ulkopuolelle.

Työttömyystilannetta voidaan tarkastella myös TEM:n työnvälitystilastojen kautta. Työttömiä työnhakijoita on vuoden 2014 aikana ollut n. 320 000 henkilöä (12 %). Lisäämällä tähän lukemaan myös erilaisten toimenpiteiden parissa olevat saadaan laajan työttömyyden mukainen käsite. Näin mitaten työtä vailla on jo 450 000 suomalaista. Tämä vastaa 15 prosenttia työvoimasta.

Suomi yhteiskuntasopimuksella takaisin kasvu-uralle

Suomeen tarvitaan laaja-alainen yhteiskuntasopimus, jolla kansakuntamme saadaan kammettua takaisin talouden kasvu-uralle. Yhteiskuntasopimuksessa on päätettävä toimista, joilla maamme kilpailukyky saadaan palautettua, työmarkkinoita joustavoitettua, työllisyyttä tuntuvasti kohennettua ja työn tuottavuutta parannettua. Tämä vaatii kaikilta työelämän osapuolilta vastaantuloa.

Avainasioita kasvun ja työllisyyden kohentamiseksi ovat:

1 Suomalaisten luonnonvarojen hyödyntäminen ja kotimaisen energian käytön lisääminen sekä alan teknologian vauhdittaminen

— Suomen malmi- ja mineraalipotentiaalin hyödyntäminen on saatava uudelleen kasvuun. Malmien jalostaminen Suomessa tarjoaa suuria mahdollisuuksia. Kun rikkidirektiivi nostaa jalostamattoman tuotteen kustannuksia ja kun energian toimitus varmistetaan kilpailukykyiseen hintaan, malmit kannattaa jalostaa Suomessa.

— Toimia puun teollisen käytön lisäämiseksi on voimistettava. Kotimaisen puun käyttö on

saatava nousemaan nopeasti vähintään 65 miljoonaan m³:iin ja kokonaispuunkäyttö lähemmäs 80:tä miljoonaa m³. Tämä vaatii metsien hoidon ja kasvatuksen kannusteita, logistiikan pullonkaulojen poistamista sekä riittävää t&k-rahoitusta alan uusien innovaatioiden luomiseksi.

— Kataisen hallituksen tekemä päätös avata portit venäläisen kivihiilen vyörylle maahan on peruttava pikaisesti. Turpeen ja puun kilpailukyky on palautettava pikaisesti. Kotimaiset vaihtoehdot ovat yhdessä käytettyinä kivihiieltä vähemmän saastuttava ja työllisyyttä lisäävä vaihtoehto. Vähimmillään tarvitaan toimenpiteitä, jotka palauttavat turpeen verotuksen ja hakkeen tuen vuonna 2012 voimassa olleelle tasolle. Hallitus on antanut lupauksen, että se tekee asialle vihdoin jotain. Lupaus on kuitenkin vielä lunastettava.

Nopeiden toimenpiteiden lisäksi eduskunnan tulee sitoutua siihen, että seuraavan 20 vuoden aikana:

— Energiaomavaraisuus tulee nostaa nykyisestä 32 %:sta 60 %:iin, sähköntuotannossa 100 %:iin.

— Uusiutuvan energian määrää lisätään vuoden 2005 noin 95 TWh:sta ja vuoden 2011 noin 106 TWh:sta aina 165 TWh:iin.

— Uusiutuvan osuus käyttämästämme energiasta nostetaan nykyisestä 32 %:sta reilusti yli 60 %:n.

— Uusiutuvan energian osuus liikenteessä nostetaan 40 %:iin, yhdessä sähkön kanssa yli 50 %:iin.

— Vähennetään CO₂-päästöämme puoleen Kioton lähtötasosta, ja metsien hiilinielut määräytyvät todellisen luonnontieteellisen perustan mukaan.

— Lopetetaan hiilen käyttö kokonaan.

— Vähennetään fossiilisen öljyn käyttö kolmannekseen.

— Synnytetään uusiutuvan energian ja alan teknologian pariin 50 000—80 000 uutta työpaikkaa.

— Lisätään uusiutuvaa energiaa lähes puolet pienemmin energiayksikkökustannuksin useimpiin EU-maihin verrattuna.

— Kohennetaan energian säästöä ja energia-tehokkuutta ja näin vähennetään energian kulumme merkittävästi.

— Parannetaan kauppasettamme 2—3 miljardilla eurolla vuodessa.

2 Tuottavuuden parantamiseen liittyvät toimet

Julkisesta tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-toiminnan tukemiseen tarkoitettu Tekesin avustusmuotoisesta rahoituksesta on leikattu kuluneen vaalikauden aikana joka vuosi. Uusia myöntövaltuuksia on vuonna 2015 käytettävissä 127 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2011. Valtuuksista on karsittu yli neljäsosa. Vuodesta 2014 vuoteen 2015 valtuuksien määrä tippuu noin 40 miljoonalla eurolla.

Keskustan mielestä on erikoista, että tosiasioiden ollessa tällaisia toisti pääministeri Stubb useamman kerran vuoden 2015 talousarvion käsittelyn yhteydessä, että "hallitus panostaa yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaan".

Samaan aikaan toki lainamuotoisen rahoituksen valtuudet nousevat vuoden 2011 103 miljoonasta eurosta 167 miljoonaan euroon. Kysymyksessä on kuitenkin lainamuotoisesta rahoituksesta ja sen kasvusta vain 64 miljoonalla eurolla.

Sama kehityksen suunta on todennettavissa myös VTT:n rahoituksen kanssa. Sekin vähennee. VTT:n henkilöstön supistuminen tulee oleeksi neljässä vuodessa lähes 300 henkilöä. VTT:n edellytykset vastata sekä kansallisiin että EU-lähtöisiin innovaatiohankkeisiin vähenevät tämän vuoksi merkittävästi.

Keskustalle on jäänyt epäselväksi, millä perusteella pääministeri ja sitä myötä hallitus väittävät hallituksen panostavan yritysten tutkimukseen ja kehittämistoimintaan, vaikka talousarviot todistavat hallituksen leikkaavan näitä määrärahoja. Asia ei muuksi muutu sillä, että hallitus yrittää maalata mustan ja kivuliaan asian valkoiseksi.

Myös pk-yritysten investointi- ja kehittämissankkeiden myöntövaltuudet ovat romahtaneet kuluneella vaalikaudella. Tämä rahoitus on tarkoitettu pk-yritysten kansainvälistymiseen, kasvuun, uudistamiseen ja osaamista edistäviin hankkeisiin. Vuonna 2011 myöntövaltuudet oli-

vat 43,3 milj. euroa, jolloin avustuksilla arvioitiin myötävaikutettavan 2 500 uuden työpaikan ja 220 uuden yrityksen perustamiseen. Vuonna 2015 myöntövaltuudet ovat enää 21,7 milj. euroa, josta on vuoteen 2014 nähdenkin leikkausta 4 miljoonaa euroa. Tällä rahoituksella arvioidaan myötävaikutettavan enää 800 uuden työpaikan ja 90 uuden yrityksen perustamiseen.

Hallitus leikkaa myös II-asteen koulutuksesta tuntuvasti.

— Erityisesti ammatillista osaamista on vahvistettava.

— Innovaatioiden vauhdittamiseen, kaupallistamiseen ja markkinoille pääsyn helpottamiseen liittyvän rahoituksen leikkaukset ovat kohtuuttomia.

— Tekesiltä yrityksiin suuntautuvan rahoituksen leikkaaminen juuri silloin, kun yritysten taseet ovat muutoinkin ohentuneet, on vähentämässä yritysten omiakin t&k-panostuksia merkittävästi.

— Yliopistojen pääomittamisen sijasta ja valtiokonsernin taseen sisäisin ratkaisuin rahoitusta tulee kohdistaa yritysten tutkimus- ja kehittämisrahoitukseen.

3 Yrittäjyyden edellytysten parantaminen

Hallituksen toimenpiteistä on vaikeaa löytää ensimmäistäkään esitystä, joka tähtäisi yrittäjyyden yleisten edellytysten parantamiseen ja yritysten hallinnollisen taakan keventämiseen.

— Yritysten perustamiseen liittyvää byrokratiaa on kevennettävä ja perustamista helpotettava. Muun muassa starttirahan ehtoja tulee väljentää siten, että työttömäksi jäänyt voi saada rahoitusta yritykseen, vaikka se olisikin jo aiemmin perustettu, jollei yritystoiminta ole ollut koaikaista. Ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa on voitava saada määräaikaaisesti yrityksen starttirahaksi, ja työttömäksi jääneen irtisanomiskorvaus tulee kyetä siirtämään perustettavan yrityksen alkupääomaksi ilman, että siitä peritään välissä ansiotuloveroa.

— Ensimmäisen vieraan työntekijän palkkaamisen kynnystä on madallettava. Rahoitus tähän on etsittävä olemassa olevista työllisyysmäärärahoista.

— Henkilöyhtiöiden ja niiden omistajien sekä ammatin-, liikkeen- ja maa- ja metsätalouden harjoittajien verotusta on kevennettävä osakeyhtiöiden verotuksen keventämistä vastaavasti. Käyttöön on otettava 5 %:n yrittäjävähennys.

— Välillisiä työvoimakustannuksia on määrittäen kevennettävä neuvotteluteitse EMU-puskureiden rahoituksella.

— Lupabyrokratian ja yritysten hallinnollisen taakan keventämiseksi on ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin. Toimialoittain on käytävä läpi yritystoimintaa turhaan vaikeuttavat normit ja toimintaa jähmettävä byrokratia.

4 Yritysten rahoituksen pullonkaulojen poistaminen ja kasvun kannusteiden rakentaminen riittäviksi

Eurooppalainen finanssikriisi on lisännyt suuresti finanssimarkkinoiden sääntelyä. Sen seurauksena rahoittajien vakuusvaateet ovat kasvaneet ja yritysten vakuusvarannot ovat samaan aikaan ohentuneet. Yritysten lainarahan saaminen on vaikeutunut. Sääntelyn yhä tiukentuessa rahoituksen hintaan kohdistuu myös nousupainetta.

Suomen talouden alavire ja houkuttavuuden katoaminen investointien kohteena on johtanut myös oman pääoman ehtoisen rahoituksen saamisen vaikeutumiseen.

— Valtiovallan on nopeasti ja riittävän mitavain toimin paikattava markkinapuutteita sekä yritysten oman pääoman ehtoisen rahoituksen että lainarahoituksen tarjonnassa.

— Suomeen tarvitaan uuden kasvun pääomahuollon turvaamiseksi kasvurahasto/kasvurahastoja lähinnä Tesin yhteyteen. Niiden pääomittamisesta valtion tulee ottaa keskeinen vastuu. Valtion omaisuutta ei pidä myydä velkojen maksamiseen tilanteessa, jossa jopa pitkien valtionlainojen reaalikorko on negatiivinen. Omaisuuden myyntitulot tulee kohdentaa kasvurahastoon. Yksityisen ja riittävän sijoituspääoman varmistamiseksi rahastoihin valtion on oltava valmis erilaisiin epäsymmetrisiin ratkaisuihin.

— Myös yritysten tarvitseman vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen markkinapuutteita on vähennettävä. Yksityisten rahoittajien riskin-

kantokyky on pienentynyt. Ylimenokauden ajan valtion on Finnveran valtuuksia ja riskinkantokykyä lisäten otettava suurempi vastuu markkina-aukon täyttämiseksi. Aivan erityinen tarve on yritysten rakenne- ja toimialamuutokseen liittyvästä rahoituksesta.

5 Välttämättömät toimet työpanoksen lisäämiseksi

Suomen työllisyysaste on juuttunut noin 68 %:iin. Vuonna 2014 Suomessa tehdään jopa 500 miljoonaa työtuntia vähemmän kuin 25 vuotta sitten vuonna 1989. Tällä on aivan dramaattinen merkitys kansantalouden tilaan.

Tarvitaan laaja-alaisia ja välittömiä toimenpiteitä työllisyyden parantamiseksi. Pitkittyvä työttömyys on saatava katkeamaan, jotta työttömyys ei muutu rakenteelliseksi. Suomeen tarvitaan 200 000 uutta työpaikkaa seuraavan 10 vuoden aikana.

6 Alueperusteisen yritysrahoituksen leikkausten kohtuullistaminen

Yritysten rahoituksen yleisen vaikeutumisen kanssa myös yritysten alueperusteiset tuet ovat vähenemässä ja tukiprosentit laskemassa. Samaa aikaan hallitus on hyväksynyt EU:ssa suurimittaistenkin aluetukien jatkumisen jäsenmaissa, joiden talous on kasvanut ja kasvaa huomattavasti Suomen supistuvaa talouskehitystä paremmin.

Nyt itäisen Keski-Euroopan maissa on mahdollista saada jopa 45 %:n suuruista, suuryritystenkin 25 %:n suuruista, julkista rahoitusta yritysten investointeihin tai kehittämishankkeisiin. Meillä suuryritykset eivät saa tukea lainkaan, ja pienempienkin tuki on radikaalisti vähäisempää. Seurauksena ovat kilpailun vääristyminen ja innovaatiovuoto.

Yritystukikelpoisten alueiden määrä vähenyi Suomessa merkittävästi heinäkuun 1 päivästä lähtien vuonna 2014. Pihtiputaalta etelään suuri osa Suomea kuuluu heinäkuusta lähtien samaan yritystukialueeseen muun muassa Pariisiin ja Lontoon kanssa.

Keskustan mielestä yritystoiminnan edellytyksissä maan eri osissa olevia suuria eroja on

kavennettava huolehtimalla kansallisin varoin alueellisten yritystukien riittävydestä.

Kuluneella vaalikaudella aluekehitys on kuitenkin käännetty irvokkaasti pääläelle. Keskittämistoimenpiteitä on vahvistettu monin eri toimin samaan aikaan, kun alueiden elinvoimaa on heikennetty.

— Kansallisten paikkaavien toimenpiteiden sijaan hallitus on päättänyt muun muassa luopua kokonaan maakuntien kehittämisrahasta siitakin huolimatta, että eduskunta on moneen kertaan korostanut maakuntien omaehtoisen siemenrahan tärkeyttä muun muassa äkillisen rakennemuutoksen vaivaamilla alueilla. Hallituksen päätös on virheellinen. Keskusta ei voi sallia maakuntien kehittämisrahan lakkauttamisen tapahtumista. Keskusta esittää maakuntien kehittämisrahaksi 16 miljoonaa euroa.

7 Teollisuuspoliittisen strategian luominen Suomeen

Suomen teollisuustuotanto supistuu kolmatta vuotta. Kokonaiset toimialat rapistuvat. Maan

hallitus on ollut neuvoton sekä ongelmien tunnistamisessa että selkeästi havaittujen pullonkaulojen poistamisessa. Erityiset teolliset mahdollisuudet ovat jääneet huomiotta kenties cleantechia lukuun ottamatta.

— Suomi tarvitsee nopeasti teollisuusstrategian, joka tunnistaa Suomen teolliset mahdollisuudet, sekä raaka-ainepohjaiset että osaamislähtöiset vahvuutemme.

— Valittavan strategian toteuttamiseksi on määriteltävä tarvittavat toimet muun muassa innovaatiopolitiikan, yritysrahoituksen, logistiikan, viennin ja kansainvälistymisen kohentamiseksi.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 2014

Mauri Pekkarinen /kesk
Arto Pirttilahti /kesk

ERIÄVÄ MIELIPIDE 3

Perustelut

Vuoden 2015 talousarvion lähtökohtana on heikon talouskehityksen tilanne. Suomen kansantalous on ollut laskussa viimeiset kolme vuotta, ja valtiontaloudessa joudutaan tasapainottelemaan budjetin raamien ja kasvun vauhdittamisen välillä. Ensi vuoden talousarvioesitys edustaa pieniä elvytyspanoksia lukuun ottamatta ensin mainittua tarkoituserää ja tarjoaa riittämättömästi eväitä kasvun luomiseen.

Maailmantalous on elpynyt horjahdellen vuoden 2008 finanssikriisin jälkeisenä aikana. Finanssikriisin jälkeisenä aikana selvästi parhaiten ovat kansantalouksista menestyneet ne, joissa on pidetty kiinni teollisesta pohjasta ja joiden yritykset ovat menestyneet kuluttajahyödykkeiden tuottajina. Paras tapa päästä ulos heikosta talouskehityksestä onkin panostaa kasvuun teollisuuden innovaatioiden alalla.

Hallitus esittää talousarvioesityksessään valtion menojen leikkaamista noin miljardilla eurolla tämän vuoden menoihin verrattuna. Pyrkimys valtiontalouden tasapainottamiseen on ymmärrettävää, mutta kiristynyt finanssipolitiikka toisaalta vähentää julkisen vallan kokonaiskysyntää elvyttävää vaikutusta. Leikkaukset voivat vauhdittaa alaspäin johtavaa kehää, jossa verotulot vähenevät ja työttömyys lisääntyy palveluiden kysynnän heikentyessä.

Valtion talousarvion tasapaino itsessään ei vahvista Suomen kansantalouden asemaa kansainvälisillä markkinoilla, vaan sen voivat tehdä vain suomalaiset yritykset tuottamalla sellaisia tuotteita, joilla maailmalla on kysyntää. Ict-sektorin ongelmat ja metsäteollisuuden rakenneuudistus ovat asettaneet Suomen suuren haasteen eteen. Uutta kasvua on mahdollista saada ole-

massa olevan teollisuuden lisäksi biotaloudesta ja cleantechista, joiden kasvuedellytyksiin tulee panostaa.

Cleantech on lupaava tulevaisuuden ala ilmastokriisin torjunnan tullessa globaalisti yhä ajankohtaisemmaksi. Kotimaisten cleantech-tuotteiden ja -ratkaisujen läpimurto kansainvälisille markkinoille edellyttää referenssilaitosten syntyä, mikä tapahtuu helpoiten kotimaassa. Valtion toimet ovat riittämättömiä tämän tavoitteen toteuttamiseksi, ja talousarviossa tulisi huomioida verokannustimien mahdollisuus cleantech-investointien rohkaisemiseksi. Valtion panostuksen pieneneminen tki-sektorille ja yliopistoihin kohdistuvat leikkaukset uhkaavat innovaatiotieteen tulevaisuutta.

Leikkaukset Tekesin määrärahoihin ja tukien suuntaaminen avustuksista lainamuotoisen tuen suuntaan aiheuttavat huolen innovaatioiden tukemisen kattavuudesta. Asiantuntijakuulemisissa esitettyihin arvioihin avustusmuotoisen tuen tarpeesta pitkäjänteisissä, korkeaa riskiä ja suuria mahdollisuuksia sisältävissä hankkeissa on helppo yhtyä.

VTT:n omaraahoituksen leikkautuminen on erittäin ongelmallista suomalaisen innovaatiokentän tulevaisuuden osalta. Kansainvälisen tki-yhteistyön vaarantuminen budjettileikkausten vuoksi olisi kasvun eväiden syömistä, johon Suomella ei ole varaa.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 2014

Jari Myllykoski /vas